

Herta Mohr

In de late jaren '70 ontwierp architect Joop van Stigt een belangrijk gebouw voor de faculteit der geesteswetenschappen van de Universiteit Leiden. Herta Mohr bekend staat om zijn structuralistische architectuur en is onlangs grondig gerenoveerd door De Zwarte Hond en uitgebreid van 12.458 m² naar 16.008 m². Het gerenoveerde gebouw heeft dankzij de nadruk op duurzaamheid en energie-efficiëntie een BREEAM Excellent-certificering ontvangen. Herta Mohr biedt nu een breed scala aan faciliteiten, waaronder 700 onderwijs- en studieplekken, twee collegezalen, werkruimtes, gemeenschappelijke ruimtes en gespecialiseerde bibliotheken, zoals die van het Afrika-Studiecentrum en Midden-Oostenstudies. De Zwarte Hond is ook gevraagd om voor het kleinere zustergebouw Cluster Noord een plan te maken. Dit zal om een nieuwe aanpak op ruimtelijk niveau vragen, maar op detail en qua materiaalgebruik blijven ze familie van elkaar.

Korrel van de stad

Een kenmerkend aspect van het gebouw is de structuralistische maatvoering afgestemd op de 'korrel van de stad'. Het oorspronkelijke ontwerp bestond uit zeven individuele 'huizen', elk met de breedte van twee Leidse grachtenpanden. Hiervoor is een helder grid ontworpen waarvan De Zwarte Hond het prachtige betoncascos met kenmerkende paddenstoel kolommen en voorgespannen betonvloeren heeft bewaard. Sterker nog, de kolommen, en daarmee het grid, zijn in het aangepast ontwerp belangrijker en beter zichtbaar gemaakt, zodat het casco overal een onderdeel van de beleving van de architectuur wordt. Deze structuur laat een vakmanschap zien, dat tegenwoordig zeldzaam is. Het grid creëert ook ruimte voor flexibiliteit, die ten volle wordt benut. Alles is gebouwd met de gedachte van het structuralisme waarin de flexibiliteit binnen een sterke structuur het uitgangspunt was. Dit casco was de gedachte moet veranderingen van functies en ruimten in de toekomst eenvoudig kunnen faciliteren.

Ontmoeting

Een belangrijk doel van de renovatie was om ontmoetingen en interdisciplinair werken te bevorderen door de oorspronkelijke, geïsoleerde huizen met elkaar te verbinden. Nieuwe loopbruggen en open ruimtes creëren een transparantere en uitnodigende omgeving, die de interactie tussen studenten en docenten stimuleert. Het centrale hart van het gebouw is volledig herzien en omvat nu een grote, uitnodigende entree die het middelpunt vormt van het gebouw. Hier is het middelste huis vervangen door een eigentijdse toevoeging: een achtste huis, uitgevoerd in geanodiseerd aluminium, dat een modern accent toevoegt aan het historische complex. Ook het binnenklimaat was hard aan verbetering toe, en was er in de oorspronkelijke constructie ook geen ruimte om installaties te integreren. De oplossing was om de bestaande vloeren te versterken en een nieuwe, derde verdieping toe te voegen waarin alle installaties ondergebracht konden worden.

Circulariteit

Circulair bouwen stond centraal in de aanpak van de renovatie en er is veel aandacht besteed aan het hergebruik van bestaande materialen zoals de baksteen van het middelste huis en de klinkers van het buitengebied. Ook oude houten plafonddelen zijn in decoratief lattenpatroon tegen de wanden van het atrium herplaatst en gesloopt beton is vermalen en hergebruikt in nieuw beton. Het beton is soms glad afgewerkt in een houten planken kist en op andere plekken uitgewassen. Drie van de oorspronkelijke paddenstoelkolommen zijn verplaatst en volledig in het zicht gehouden in het nieuwe ontwerp, wat aantoont dat betonnen gebouwen niet alleen duurzaam en flexibel kunnen zijn, maar ook een indrukwekkende levensduur van wel 200 jaar kunnen hebben. Deze aanpak benadrukt hoe het respecteren van historische architectuur en het omarmen van moderne duurzaamheid hand in hand kunnen gaan. Het vernieuwde Herta Mohr vormt zo een uitstekend voorbeeld van hoe erfgoed en innovatie kunnen worden verenigd, waarbij het gebouw klaar is voor de toekomst zonder zijn rijke verleden uit het oog te verliezen.